

המאבק בין היועץ החדש

לענייני ערבים, משה שרון

(מימין) ובין קודמו, ח"כ ד"ש

שמואל טולידאנו (משמאל),

גורם חקירה מישטרית

ביוזמת היועץ המישפטי

תחילתהת היועצים

תמוה מן המעשה עצמו, שהרי למישרדו של טולידאנו היתה יד במינוי הוועד הזה. נפתח חשבון בבנק הבינלאומי הראשון ב-105-152560. התשלום היה בשתי המחאות. אחת על סך 200 אלף לירות, ואחת על סך 100 אלף לירות. שתיהן לאותו יום. כך שלא מובן מדוע לא שולם כל הסכום בבת אחת. לדברי יושב-ראש הוועד החדש, קבוב, שולמו רק 200 אלף לירות על חשבון עיסקת טאטו. יתרת הכסף שולמה בחלקה (50 אלף לירות) על חשבון עיסקה אחרת בקומי, והיתר למטרות שאינן ידועות.

בשנת 1973 התקיימו הבחירות הכלליות והבחירות לרשויות המקומיות. חלק ניכר מכספי החשבון הוצא למימון הקמת מיגרשי-כדורגל בכפרים ערביים. כמה כסף הוצא למטרות אלו, יגלה תתניצב זיגל. קבוב טוען כי נשארו בחשבון לא יותר מ-60 אלף לירות, שהושקעו בצמודים, ושלכן הגיעו כיום לסכום של 180 אלף

שבין הרוצחים". לאחר מכן עשהו טולידאנו יושב-ראש הוועד וסוכך עליו בפרישות שונות.

אין זה המיקרה היחיד שבו נעזר היועץ לעניינים ערביים בפורעים מובהקים ומינה אותם לתפקידי-מפתח במיגור הערבי. מתוך הנחה שאלה ישרתו את השילטון ביתר נאמנות.

תחילתו של הסיפור באוגוסט 1973, עת נחתם הסכם בין ועד ההקדש המוסלמי ביפו לבין חברת יוסי להשקעות, השייכת ליוסף הסון, בעל מסעדת קזה-מיה בתל-אביב.

ההסכם קבע כי הוועד מוכר לחברה 41 דונם בשטח בית-הקברות באבר-כביר, הידוע בשם טאטו, ששטחו 89 דונם, ויקבל תמורת המכירה 2.8 מיליון לירות. מזה שולמו 300 אלף לירות, בשני תשלומים, במעמד חתימת ההסכם.

המתווך בין הוועד לחברה היה יוסף סילקו, כיום עובד במרכז החרסינה בבני-

● מדוע הוכנס לחשבון, שבו שותף מישרד ראש-הממשלה, כסף השייך באופן בילעדי להקדש המוסלמי? הקדש ("ואקף", בערבית) הוא תרומה של בני עדה דתית, למימון צורכיה של אותה עדה. אין לכך כל שייכות לממשלה.

● מדוע הוצאו כספי הוואקף היופאי לצורכי הכפרים במשולש, שהם אמנם מוסלמים, אך שאינם בשטח אשר למענו נתרמו הכספים, ושוב מותר להוציא את הכסף? כדי להבין את הדברים, יש להכיר את הרקע.

מאז קום המדינה, קיימת דיקטטורה סמוייה, החולשת על כל חיייהם של ערביי ישראל. זהו שילטון סמוי, המורכב מנציגי המוסדות, השרותים והמישרדים השונים, המטפלים בענייני הערבים. בראש השילטון הסמוי הזה עומד האיש הנושא בתואר התמים של "היועץ לעניינים ערביים" במישרד ראש-הממשלה.

מציאות זו הוצדקה תמיד בטעמי ביטחון. אולם היא שימשה גם למטרה אחרת: הבטחת שילטונה של המפלגה השלטת במדינה במיגור הערבי. מישרד היועץ היה אחראי, בין השאר, לאספקת קולותיהם של ערביי ישראל למפלגות השילטון.

כל המינויים והפעילויות במיגור הערבי כפופים, למעשה, ליועץ. הוא המנהל, בין השאר, גם את האחראים על ההקדשים המוסלמיים, אף שלהלכה פועלת שם שיטה של אוטונומיה.

כל זה מסביר מה קרה באותה עיסקה, ערב הבחירות של 1973. קיים חשש סביר כי אותן 300 אלף הלירות נועדו לפרוייקטים, שלא נגעו לוואקף הערבי ביפו, אך שיכלו לקדם את סכימיה של מפלגת העבודה בבחירות. אדם חשדני עוד יותר יכול לחשוש שאל לפחות חלק מן הכספים מצא את דרכו אף למימון ישיר של מערכת הבחירות, בדרכים בלתי-חוקיות.

ביום השני השבוע נפגש חבר-הכנסת שמואל טולידאנו, מי שהיה בעבר יועץ ראש-הממשלה לשיחה עם היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור אהרן ברק. בעקבות הפגישה, פירסם היועץ המישפטי הודעה רשמית.

טולידאנו נפגש עם ברק לאחר שערב קודם לכן נשאל על-ידי על חקירה המת-נלת בקשר לכספי ההקדש המוסלמי של יפו. שבהם היה קשור גם היועץ לעניינים ערביים במישרד ראש הממשלה.

לטולידאנו נודע על החקירה ותוכנה לראשונה ממני, והוא אף מייד לברק. לדברי טולידאנו, הבחיר לו היועץ המישפטי לממשלה כי קיימים שני משורים שונים:

● חקירה של מישטרתי-ישראל, בני-צוחו של תתניצב בנימין זיגל, לגבי שימושים שנעשו ב-300 אלף לירות, שי-נמסרו על חשבון מכירת חלק מבית הר-קברות המוסלמי באבר-כביר, הקרוי טאטו. חקירה זו החלה לאחר שהיועץ החדש לעניינים ערביים במישרד ראש-הממשלה, הר"ר משה שרון, היפנה את תשומת-לב ברק לאספקטים הנובעים מן השימושים שנעשו בכספים אלה, שרובם חסרים. ברק הטיל על זיגל לחקור את הפרשה ולהגיש את מימצאיו לפרקליטות לחוות-דעת ול-החלטה אם להגיש כתבי-אישום, ונגד מי?

● האספקט השני בא אף הוא כתוצאה מפניה של הדר' שרון לברק, לאחר שהי-ועד החדש של ההקדש המוסלמי פנה לבית-המישפט בבקשה לבטל את העיסקה של מכירת בית-הקברות. שעל חשבונה שולמו אותן 300 אלף הלירות. ברק אמר לשרון כי קיימת חקירת הוועד, אלא רף לבקשת הביטול, והטיל על פרקליטות מחוז תל-אביב להכין לו חוות-דעת לגבי אפשרות זו.

לדברי טולידאנו, נודע לו כי החקירה של זיגל טרם התחילה.

השפל, בין הרוצחים

חקירת המישטרתי מסתבכת ביגלל העובדה כי הדמות המרכזית בפרשה, מי שהיה סגנו של טולידאנו במישרד היועץ לעניינים ערביים בחקופה הנדונה, יוסף גינת, יצא לשת שבתון לאמריקה ולא בא לארץ כדי להשתתף בחקירה. אף שנתבקש לעשות זאת, יתר הדמויות שי-פעלו מטעם הוועד אינן דמויות שניתן לסמוך על דבריהן.

הדמות המרכזית, עלי רשידי, יושב-ראש הוועד לשעבר, היה מעורב בימי הראשית של המדינה בפרשה אפלה: עשרות ערבים מישראל, שיצאו עימו להיפגש עם קרובים בעזה, נרצחו בדרך. רשידי גבה כסף תמורת אירגון ההפגשה, והיה רוצח עם רעיו את הערבים ושוודד את רכושם. במישפט שהתנהל לאחר-מכן, הוא הפך ערמדינה ויצא בשלום. להוציא את דברי השופט בפסקה-דין כי הוא "השפל

דיקטטורה סמויה

במרכזה של הפרשה קיימת העובדה, שטולידאנו מאשר אותה, כי חלק מ-300 אלף הלירות, שניתנו לוועד ההקדש, כתמורה חלקית למכירת בית-הקברות המוסלמי, לא הוכנסו לקופת הוועד, אלא לחשבון מיוחד שנפתח על-שם יושב-ראש הוועד, עלי רשידי, ועל שם מרדכי ספרוני, חשב מישרד ראש-הממשלה.

בשנת 1974, זמן קצר לאחר מערכת הבחירות, שולמו מחשבון זה סכומים הר-נעים בין 60 אלף (לדברי טולידאנו) לבין 240 אלף (לדברי יושב-ראש הוועד החדש, עבד קבוב) להתור הוצאות הקמתם של מיגרשי-ספורט בכפרים ערביים במשולש. טולידאנו מאשר כי שולמו כספים לשני מיגרשים בכפרים טירה וטייבה, ואילו קבוב טוען כי שולמו לשישה כפרים. עיסקה זו תמוהה לכאורה מכמה בחי-נות:

בית-הקברות שהפך כסף: המיגרש

לירות. טולידאנו טוען כי אישר הוצאת 50 עד 60 אלף לירות למימון שני מיגרשי כדורגל בכפרים טירה וטייבה. המיגרשים כבר היו גמורים, וההקצבה נועדה לעזור למצועה המקומית לכסות את הוצאות הקמתם.

● **מישפט שוחד**
מהקדאתה שנה חלה הפיכה בוועד, והיושב-ראש, עלי רשידי, הרוצח מי רצועת עזה, הוחלף בנואמי ג'באלי. רשידי כתב מיכתב לראש-הממשלה, גולדה מאיר, ובו התלונן על-מעשי שחיתות ושידירות

ברק, עורך-הדין של החברה היה יששכר פישר, דמות הידועה היטב בחוגי מהמרים בתל-אביב.

המילחמה, שפרצה מייד לאחר מכן, עיכבה לחודשים רבים את המאורעות. אולם עוד לפנייה הורה מישרד ראש-הממ"שלה, באמצעות היועץ לעניינים ערביים שמואל טולידאנו, כי 300 אלף הלירות ששולמו כדמי-קדימה יופקדו בחשבון בנק נפרד ומיוחד, ולא בקופת הוועד. טולידאנו אומר כי שותף להחלטה זו גם היועץ המישפטי של מישרד ראש-הממשלה.

לדברי טולידאנו, ניתנה הוראה זו מפני שמישרדו לא סמך על הוועד, שיוציא את הכספים בדרכים כשרות, ולכן רצה להטיל פיקוח על הוצאתם. הסבר זה אינו פחות